

Det kongelige kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref.: 08/557-1 CH

Dato: 28.04.2008.

Vår ref.: Sak. nr. 08/2295-5 Ark. 034
Saksbeh. Birgit Aasgaard Jenssen
tlf. 62 54 45 55 fax. 62 54 47 46

FORVALTNINGSREFORMEN - ST.MLD NR.12 (2006/2007) HØRINGSUTTALELSE

Det vises til departementets brev av 09.01.07, 11.05.07 og 26.02.08 vedrørende St.mld nr.12 (2006/2007) Regionale fortrinn – regional framtid.

Med utgangspunkt i den nevnte stortingsmeldingen og departementets høringsnotat "Forvaltningsreformen - forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået", fattet fylkestingene i Hedmark og Oppland i fellesmøte 22.04.08 likelydende vedtak.

De to fylkestingene avga i samme møte også likelydende uttalelse til spørsmålet om regionale forskningsfond.

Saksprotokoller med vedtak til de to sakene følger vedlagt.

Endelig godkjent protokoll fra fylketingets møte vil ikke foreligge før høringsfristen går ut. Skulle det mot formodning bli endringer i den endelig vedtatte protokollen, blir denne ettersendt.

Med hilsen
Hedmark fylkeskommune
v/

Birgit Aasgaard Jenssen
Spesialrådgiver
Fylkesdirektøren i Hedmark

- Vedlegg:
1. Saksprotokoll fylkestingssak 24/08: St.mld. nr 12 - Regionale fortrinn, regional framtid – høringsuttalelse
 2. Saksframlegg fylkestingssak 24/08: St.mld. nr 12 - Regionale fortrinn, regional framtid - høringsuttalelse
 3. Saksprotokoll fylkestingssak 25/08: Høring: Regionale forskningsfond
 4. Saksframlegg fylkestingssak 25/08: Høring: Regionale forskningsfond

SAK 24/08

**STORTINGSMELDING NR. 12 – REGIONALE FORTRINN - REGIONAL
FRAMTID HØRINGSUTTALELSE**

Komitéens innstilling til vedtak:

Komitéen legger saken fram for fylkestinget med slikt forslag til

vedtak:

1. Fylkestinget gir sin tilslutning til utgangspunkt, mål og forutsetninger i Stortingsmelding nr 12 (2006 – 2007) og understreker betydningen av et sterkt regionalt nivå tuftet på folkevalgt styring.
2. Under forutsetning av at de nye regionene tilføres oppgaver i et tilstrekkelig omfang og med nødvendig tyngde, sammensatt på en slik måte at det gir et godt grunnlag for å føre helhetlig politikk, opprettholder fylkestinget sitt prinsipale syn om en regionmodell med få og sterke regioner, jfr fylkestingsvedtaket av 19.06.07.
3. Regjeringens høringsnotat foreslår ikke regionene tildelt oppgaver i et slikt omfang og med en slik tyngde at det forsvarer opprettelse av få og sterke regioner.
4. Fylkestinget gir sin tilslutning til den vurdering KS har gjort av regjeringens høringsnotat og det vedtak hovedstyret for KS har gjort.
5. Dersom Stortinget vedtar regjeringens høringsnotat uten vesentlige endringer, mener fylkestinget at:
 - Det bør innføres en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner
 - Det må snarest skje avklaringer og tydeliggjøringer innenfor områder som berører fylkeskommunene der dette ikke er gjort i høringsnotatet
 - Prosessen vedtatt av fylkestinget i 2005, med mål å slå sammen Hedmark og Oppland fylkeskommune til en region Innlandet, stilles i bero.
6. Utnytte den positive utviklingen som har skjedd i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner gjennom Arena Innlandet og direkte kontakt mellom enheter i de to fylkeskommunene. Blir det vedtatt en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner er de to fylkeskommunene enige om at styrking og videreutvikling av samarbeidet skal være et prioritert innsatsområde. Mulighetene som ligger i oppgavetildelingen må søkes utnyttet. Det er viktig å organisere, koordinere og stimulere samarbeidet på en måte som gir god forankring i de to fylkestingene.
7. Fylkestinget mener at fylkeskommunen må få overført helhetlig ansvar for politikkutforming innen området som energi, miljø, landbruk og folkehelse og at prosjekter som Fritt fram og enhetsfylke kan videreføres og videreutvikles.
8. I videreutvikling av samarbeidet må det vurderes hvordan forvaltningsreformens muligheter, erfaringene Oppland fylkeskommune gjør med Fritt Fram og Hedmark fylkeskommune med enhetsfylke kan nyttiggjøres av de to fylkeskommunene for i fellesskap å gjennomføre forsøksprosjekter som gir større verdiskaping og enda bedre tjenesteyting i Innlandet.

Enhetsfylkeprosjektet i Hedmark mellom Fylkesmannen og Hedmark fylkeskommune bør utvikles i retning av administrativ samordning mellom de respektive forvaltningsorganer.

9. Fylkestinget viser til de gode erfaringene som er gjort i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner de senere år. Dette samarbeidet vil legge et godt grunnlag for et forsøk som kan videreutvikle og foredle Regjeringens ambisjoner for et fornyet regionalt folkevalgt nivå. Fylkestinget ønsker at det skal arbeides videre med en mulig søknad om et forsterket forsøk mellom Hedmark og Oppland. I dette arbeidet må det også knyttes kontakt til andre fylker i landet. Fylkestinget vil også at erfaringene som er gjort i forsøkene i Sverige brukes for å utvikle et bredere og sterkere regionalt folkevalgt nivå i Norge.

Saken legges fram for fylkestinget med representanten Anne Marie Bagstad Jøranli (KrF Oppland) som saksordfører.

Behandling:

Representanten Johnny Rune Hult (FrP) fremmet slikt forslag:

Hedmark fylkeskommune konstaterer at regionreformens opprinnelige intensjon ikke har vært gjennomførbart. Således er regionreformen et navnebytte. Det mest fornuftige vil være å legge ned fylkene, fordele oppgavene mellom kommunene og staten, og derved fjerne en tyngende byråkratisk byrde fra skattebetalernes skuldre.

Stortingsmeldingen om nye regiongrenser vil, etter hva Hedmark fylkeskommune omfatter, ikke bli utarbeidet. Dette aktualiserer samtidig spørsmålet om en kommunereform der kommunene får økt makt og selvbestemmelse.

Det eneste vesentlige oppgaven fylkeskommunen tilføres er rollen som overkommune i plan og arealsaker. Dette betyr at det lokale selvstyret svekkes betraktelig. Hedmark fylkeskommune påpeker intensjonen om å "desentralisere makt og myndighet". Fylkeskommunens rolle som overkommune i plan- og arealsaker er et brudd på denne intensjonen.

Hedmark fylkeskommune vil også bemerke at i den grad fylkeskommunen skal overta ansvaret for de nye regionvegene må det betinge et konkret finansieringsopplegg for å ta igjen statens vedlikeholdsetterslep.

Representanten Solveig Seem (H) fremmet slikt forslag:

1. Primært bør fylkeskommunen nedlegges og erstattes av en tonivåmodell med stat og kommune.
2. Forslaget til forvaltningsreform inneholder ingen endringer som muliggjør eller nødvendiggjør opprettelsen av storregioner.

HEDMARK FYLKESKOMMUNE
SÆRUTSKRIFT AV MØTEPROTOKOLLEN
Fylkestinget
Møte 21.-22. 04.2008

3. Så lenge det fylkeskommunale nivået består, videreføres samarbeidet med Hedmark.

Representanten Otto Skogheim (A) innvilget permisjon kl 12.45.

Til stede: 32 representanter.

Representanten Bjørn Jarle Røberg-Larsen (A) tok sete i tinget kl 14.00.

Til stede: 33 representanter.

Representanten Gry Grønland (A) innvilget permisjon kl 14.00

Til stede: 32 representanter

Votering:

Forslag fremmet av repr. Seem (H) falt med 22 mot 10 stemmer.

Ved alternativ votering mellom forslag fremmet av repr. Hult og komitéens innstilling, ble komitéens innstilling vedtatt med 23 mot 9 stemmer som ble avgitt for repr. Hults forslag.

Vedtak:

1. Fylkestinget gir sin tilslutning til utgangspunkt, mål og forutsetninger i Stortingsmelding nr 12 (2006 – 2007) og understreker betydningen av et sterkt regionalt nivå tuftet på folkevalgt styring.
2. Under forutsetning av at de nye regionene tilføres oppgaver i et tilstrekkelig omfang og med nødvendig tyngde, sammensatt på en slik måte at det gir et godt grunnlag for å føre helhetlig politikk, opprettholder fylkestinget sitt prinsipale syn om en regionmodell med få og sterke regioner, jfr fylkestingsvedtaket av 19.06.07.
3. Regjeringens høringsnotat foreslår ikke regionene tildelt oppgaver i et slikt omfang og med en slik tyngde at det forsvarer opprettelse av få og sterke regioner.
4. Fylkestinget gir sin tilslutning til den vurdering KS har gjort av regjeringens høringsnotat og det vedtak hovedstyret for KS har gjort.
5. Dersom Stortinget vedtar regjeringens høringsnotat uten vesentlige endringer, mener fylkestinget at:
 - Det bør innføres en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner
 - Det må snarest skje avklaringer og tydeliggjøringer innenfor områder som berører fylkeskommunene der dette ikke er gjort i høringsnotatet
 - Prosessen vedtatt av fylkestinget i 2005, med mål å slå sammen Hedmark og Oppland fylkeskommune til en region Innlandet, stilles i bero.
6. Utnytte den positive utviklingen som har skjedd i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner gjennom Arena Innlandet og direkte kontakt mellom enheter i de to fylkeskommunene. Blir det vedtatt en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner er de to fylkeskommunene enige om at styrking og videreutvikling av samarbeidet skal være et prioritert innsatsområde. Mulighetene som ligger i

oppgavetildelingen må søkes utnyttet. Det er viktig å organisere, koordinere og stimulere samarbeidet på en måte som gir god forankring i de to fylkestingene.

7. Fylkestinget mener at fylkeskommunen må få overført helhetlig ansvar for politikkutforming innen området som energi, miljø, landbruk og folkehelse og at prosjekter som Fritt fram og enhetsfylke kan videreføres og videreutvikles.
8. I videreutvikling av samarbeidet må det vurderes hvordan forvaltningsreformens muligheter, erfaringene Oppland fylkeskommune gjør med Fritt Fram og Hedmark fylkeskommune med enhetsfylke kan nyttiggjøres av de to fylkeskommunene for i fellesskap å gjennomføre forsøksprosjekter som gir større verdiskaping og enda bedre tjenesteyting i Innlandet.
Enhetsfylkeprosjektet i Hedmark mellom Fylkesmannen og Hedmark fylkeskommune bør utvikles i retning av administrativ samordning mellom de respektive forvaltningsorganer.
9. Fylkestinget viser til de gode erfaringene som er gjort i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner de senere år. Dette samarbeidet vil legge et godt grunnlag for et forsøk som kan videreutvikle og foredle Regjeringens ambisjoner for et fornyet regionalt folkevalgt nivå. Fylkestinget ønsker at det skal arbeides videre med en mulig søknad om et forsterket forsøk mellom Hedmark og Oppland. I dette arbeidet må det også knyttes kontakt til andre fylker i landet. Fylkestinget vil også at erfaringene som er gjort i forsøkene i Sverige brukes for å utvikle et bredere og sterkere regionalt folkevalgt nivå i Norge.

Saknr. 2295/08

Ark.nr. 034

Saksbehandler:

Fylkesrådet

SAK 24/08

**STORTINGSMELDING NR. 12 - REGIONALE FORTRINN - REGIONAL FRAMTID
HØRINGSUTTALELSE**

Saksnr.: Utvalg
55/08 Fylkesrådet
24/08 Fylkestinget

Møtedato
09.04.2008
21.04.2008

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkesrådet legger saken fram for fylkestinget med slikt forslag til

vedtak:

1. Fylkestinget gir sin tilslutning til utgangspunkt, mål og forutsetninger i Stortingsmelding nr 12 (2006 – 2007) og understreker betydningen av et sterkt regionalt nivå tuftet på folkevalgt styring.
2. Under forutsetning av at de nye regionene tilføres oppgaver i et tilstrekkelig omfang og med nødvendig tyngde, sammensatt på en slik måte at det gir et godt grunnlag for å føre helhetlig politikk, opprettholder fylkestinget sitt prinsipale syn om en regionmodell med få og sterke regioner, jfr fylkestingsvedtaket av 19.06.07.
3. Regjeringens høringsnotat foreslår ikke regionene tildelt oppgaver i et slikt omfang og med en slik tyngde at det forsvarer opprettelse av få og sterke regioner.
4. Fylkestinget gir sin tilslutning til den vurdering KS har gjort av regjeringens høringsnotat og det vedtak hovedstyret for KS har gjort.
5. Dersom Stortinget vedtar regjeringens høringsnotat uten vesentlige endringer, mener fylkestinget at:
 - Det bør innføres en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner
 - Det må snarest skje avklaringer og tydeliggjøringer innenfor områder som berører fylkeskommunene der dette ikke er gjort i høringsnotatet
 - Prosessen vedtatt av fylkestinget i 2005, med mål å slå sammen Hedmark og Oppland fylkeskommune til en region Innlandet, stilles i bero.
6. Utnytte den positive utviklingen som har skjedd i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner gjennom Arena Innlandet og direkte kontakt mellom enheter i de to fylkeskommunene. Blir det vedtatt en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner er de

to fylkeskommunene enige om at styrking og videreutvikling av samarbeidet skal være et prioritert innsatsområde. Mulighetene som ligger i oppgavetildelingen må søkes utnyttet. Det er viktig å organisere, koordinere og stimulere samarbeidet på en måte som gir god forankring i de to fylkestingene.

7. I videreutvikling av samarbeidet må det vurderes hvordan forvaltningsreformens muligheter, erfaringene Oppland fylkeskommune gjør med Fritt Fram og Hedmark fylkeskommune med enhetsfylke kan nyttiggjøres av de to fylkeskommunene for i fellesskap å gjennomføre forsøksprosjekter som gir større verdiskaping og enda bedre tjenesteyting i Innlandet.
8. Fylkestinget viser til de gode erfaringene som er gjort i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner de senere år. Dette samarbeidet vil legge et godt grunnlag for et forsøk som kan videreutvikle og føre Regjeringens ambisjoner for et fornyet regionalt folkevalgt nivå. Fylkestinget ønsker at det skal arbeides videre med en mulig søknad om et forsterket forsøk mellom Hedmark og Oppland. I dette arbeidet må det også knyttes kontakt til andre fylker i landet. Fylkestinget vil også at erfaringene som er gjort i forsøkene i Sverige brukes for å utvikle et bredere og sterkere regionalt folkevalgt nivå i Norge.

Behandling/vedtak i Fylkesrådet den 09.04.2008 sak 55/08

Behandling:

Fylkesrådets innstilling enstemmig bifalt.

Vedtak:

1. Fylkestinget gir sin tilslutning til utgangspunkt, mål og forutsetninger i Stortingsmelding nr 12 (2006 – 2007) og understreker betydningen av et sterkt regionalt nivå tuftet på folkevalgt styring.
2. Under forutsetning av at de nye regionene tilføres oppgaver i et tilstrekkelig omfang og med nødvendig tyngde, sammensatt på en slik måte at det gir et godt grunnlag for å føre helhetlig politikk, opprettholder fylkestinget sitt prinsipale syn om en regionmodell med få og sterke regioner, jfr fylkestingsvedtaket av 19.06.07.
3. Regjeringens høringsnotat foreslår ikke regionene tildelt oppgaver i et slikt omfang og med en slik tyngde at det forsvaret opprettelse av få og sterke regioner.
4. Fylkestinget gir sin tilslutning til den vurdering KS har gjort av regjeringens høringsnotat og det vedtak hovedstyret for KS har gjort.
5. Dersom Stortinget vedtar regjeringens høringsnotat uten vesentlige endringer, mener fylkestinget at:
 - Det bør innføres en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner
 - Det må snarest skje avklaringer og tydeliggjøringer innenfor områder som berører fylkeskommunene der dette ikke er gjort i høringsnotatet

- Prosessen vedtatt av fylkestinget i 2005, med mål å slå sammen Hedmark og Oppland fylkeskommune til en region Innlandet, stilles i bero.
- 6. Utnytte den positive utviklingen som har skjedd i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner gjennom Arena Innlandet og direkte kontakt mellom enheter i de to fylkeskommunene. Blir det vedtatt en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner er de to fylkeskommunene enige om at styrking og videreutvikling av samarbeidet skal være et prioritert innsatsområde. Mulighetene som ligger i oppgavetildelingen må søkes utnyttet. Det er viktig å organisere, koordinere og stimulere samarbeidet på en måte som gir god forankring i de to fylkestingene.
- 7. I videreutvikling av samarbeidet må det vurderes hvordan forvaltningsreformens muligheter, erfaringene Oppland fylkeskommune gjør med Fritt Fram og Hedmark fylkeskommune med enhetsfylke kan nyttiggjøres av de to fylkeskommunene for i fellesskap å gjennomføre forsøksprosjekter som gir større verdiskaping og enda bedre tjenesteyting i Innlandet.
- 8. Fylkestinget viser til de gode erfaringene som er gjort i samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner de senere år. Dette samarbeidet vil legge et godt grunnlag for et forsøk som kan videreutvikle og foredle Regjeringens ambisjoner for et fornyet regionalt folkevalgt nivå. Fylkestinget ønsker at det skal arbeides videre med en mulig søknad om et forsterket forsøk mellom Hedmark og Oppland. I dette arbeidet må det også knyttes kontakt til andre fylker i landet. Fylkestinget vil også at erfaringene som er gjort i forsøkene i Sverige brukes for å utvikle et bredere og sterkere regionalt folkevalgt nivå i Norge.

- **Trykte vedlegg:**

- Eget notat fra arbeidsgruppas mindretall, Frode K. Midtlund
- Høringsbrev fra KRD av 26.02.08
- Saksframlegg til KS hovedstyre av 11.03.08
- KS kommentarnotat i forhold til KRDs høringsnotat

- **Utrykte vedlegg:**

- FT-sak 045/07 (juni07), med høringsuttalelse til St.mld nr.12.(2006-2007)
- Stortingets behandling av St.mld nr.12 (2006-2007), mai 2007.
- Høringsnotat fra KRD av 26.02.08. (Er å finne på KRD sin hjemmeside på nettet)
- St.mld nr.12 (2006-2007) m/høringsbrev

Hamar, 08.04.2008

Siv Tørudbakken
Fylkesrådsleder

SAKSUTREDNING:

ST.MLD NR.12 (2006-2007) REGIONALE FORTRINN - REGIONAL FRAMTID HØRINGSUTTALELSE

Innledning

Kommunal- og Regionaldepartementet la i desember 2006 fram St.mld 12 nr.(2006-2007) Regionale fortrinn – regional framtid. Fylkestingene i Hedmark og Oppland vedtok i juni 2007 (Ft-sak 045/07) en felles høringsuttalelse til departementet. KRD la opprinnelig opp til at også det nyvalgte tinget skulle avgi uttalelse til saken, innen desember 2007. Imidlertid utsatte KRD fristen i påvente av ferdigstilling av departementets eget høringsnotat. I notatet skulle det framtidige regionale forvaltningsnivås oppgaveportefølje konkretiseres. Høringsnotatet ble sendt ut på tampen av februar, med høringsfrist 30. april. 2008.

Fylkestingene i Hedmark og Oppland oppnevnte i vår tre representanter hver inn i en felles arbeidsgruppe. Denne gruppa har hatt ansvaret for utarbeidelse av forslaget til høringsuttalelse. Fra Hedmark fylkesting har Njål Føsker (Ap), Mari Gjestvang (Sp) og Frode K. Midtlund (H) deltatt i arbeidet, som har hatt en svært begrenset tidsramme pga departementets korte høringsfrist.

Gruppas flertall har utarbeidet forslaget som legges fram i det følgende. Frode K. Midtlund utgjorde imidlertid et mindretall i gruppa og har utarbeidet et eget innspill som ligger som trykt vedlegg til saken.

1. Hva saken gjelder

Regjeringen la i desember 2006 fram Stortingsmelding 12 (2006 – 2007) *Regionale fortrinn – regional framtid*. Meldingen åpner med å slå fast at det skal være tre folkevalgte nivå i Norge. Det gjøres klart at kommunene også i framtiden skal være generalistorganer med bred og tung oppgaveportefølje. Men det er mindre aktuelt å legge nye store oppgaver til kommunene med dagens oppgavestruktur.

Meldingen har som utgangspunkt at: *Et levende og desentralisert demokrati med bred deltakelse er grunnleggende for å møte samfunnsutfordringene på en god måte*. Den konsentrerer seg om det regionale nivået og foreslår reformer. Fra fylkeskommunalt ståsted inneholder den særlig to sentrale punkter:

- Oppgaver til de nye regionene
- Modeller for inndeling i nye regioner

Det slås fast at mange oppgaver løses best på det regionale nivået. Meldingen inneholder forslag til hvilke nye oppgaver som bør tilføres de nye regionene og alternative modeller for de nye regionene.

Regjeringen forutsatte at fylkeskommunene skulle avgi uttalelse til meldingen i to omganger, den første innen utgangen av juni 2007 etter en omfattende høringsrunde på regionalt nivå og den andre innen utgangen av desember 2007. Hedmark og Oppland fylkesting avga felles uttalelse i møte 19. juni 2007.

Tidlig på høsten 2007 meldte regjeringen at den ville sende ut et høringsnotat om oppgavetildelingen på senhøsten. Dette har dratt ut og fristen for annen gangs uttalelse er blitt utsatt. Høringsnotatet kom i begynnelsen av mars og frist for uttalelse ble satt til utgangen av april.

Fylkestinget skal nå avgi annengangsuttalelse til forvaltningsreformen med utgangspunkt i høringsnotatet.

2. Sentrale dokumenter i saken

Sentrale dokumenter i saken er:

- Høringsnotat fra KRD av februar 2008 om *Forvaltningsreformen – forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået*.
- Notat fra administrasjonen i KS av 11.03.08 om *Regionenes oppgaver og inndeling – innspill til fylkeskommunenes uttalelser*.
- Saksframlegg til hovedstyret i KS av 11.03.08 om *Forvaltningsreformen – Forslag til nye oppgaver til det folkevalgte regionale nivået – uttalelse til KRDs høringsnotat*
- Felles fylkestingssak behandlet 19.06.07: *Stortingsmelding nr 12 (2006/2007) Regionale fortrinn – regional framtid – Høringsuttalelse til Kommunal- og regionaldepartementet*.
- Notat til Stortingets kommunal- og forvaltningskomité i forbindelse med høring 12. februar 2007

3. Hva har skjedd hittil

Utgangspunktet for saken er **St.meld nr 12 (2006 – 2007) Regionale fortrinn – regional framtid**. Det ble lagt opp til en todelt behandling i Stortinget. Våren 2007 skulle Stortinget vedta oppgaveportefølje for regionene. Endelig regioninndeling skulle vedtas våren 2008. I meldingen ble høringsinstansene bedt om å uttale seg til forslagene om regioninndeling. Tre forslag var der lansert hvorav følgende to ble ansett som realistiske:

- En forsterket fylkeskommunemodell, dvs en modell med fylkeskommuner omtrent som i dag men med muligheter for å slå sammen de fylkeskommunene som ønsker det.
- Få og store regioner, fem til sju.

Regjeringen la opp til en omfattende høringsprosess som fylkeskommunene fikk ansvaret for.

I et høringsmøte representanter fra Hedmark og Oppland fylkeskommuner hadde med Stortingets kommunal- og forvaltningskomité 12. februar 2007, jfr notat nevnt ovenfor, var hovedpunktene i synet fra de to fylkeskommunene:

- En tilslutning til utgangspunkt, mål og forutsetninger i meldingen
- Skal mål og forutsetninger oppfylles, må de nye regionene tilføres langt flere og tyngre oppgaver vurdert ut fra helhetssyn.
- Et prinsipielt syn om at en modell med få og store regioner bør velges, men under forutsetning av at de nye regionene får en langt mer omfattende oppgaveportefølje.

Målene det siktes til i det første kulepunktet ovenfor og som Stortinget senere sluttet seg til, lyder:

- Et forsterket folkestyre og demokrati på lokalt og regionalt nivå gjennom desentralisering av makt og myndighet og klar ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåene.
- En mer samordnet og effektiv offentlig forvaltning ved at ulike sektorer ses i sammenheng innenfor den enkelte region.
- Verdiskaping og sysselsetting basert på lokale og regionale fortrinn og forutsetninger, som sikrer det framtidige grunnlaget for velferden i samfunnet.

- Effektiv ivaretagelse av nasjonale mål som for eksempel bærekraftig utvikling, likeverdige tjenestetilbud og rettssikkerhet for den enkelte.

I notatet understreket Hedmark og Oppland fylkesting følgende forutsetninger:

- Reformen må være en villet sentralpolitisk nivåutvikling som bygges på tillit. Oppgaver som tillegges regionene skal være helhetlige og inngå i et helhetlig beslutningssystem der endelig beslutning skal ligge i regionene.
- Alle oppgaver som har i seg regional utvikling og politisk skjønn skal tilligge de nye regionene og uten ansvarsdeling besluttes i regionene fullt og helt.
- Til å gjennomføre regional politikk skal det følge makt, myndighet og ressurser som bygger opp om nødvendig legitimitet. Dette betinger full overføring av kompetansen som ligger i de ulike statlige institusjoner som avgir oppgaver.
- Regional politikk skal gjennomføres innenfor rammen av nasjonalpolitiske føringer, gjerne bygget på gjensidig forpliktende partnerskap.
- Nasjonal politikk uttrykkes i form av politiske rammer som tar høyde for regionale fortrinn og ulikheter og gir nødvendig rom for regional politikkutvikling.
- Fylkesmannen er klageinstans og utøver lovlighetskontroll.
- Staten må se det regionale nivået som avgjørende for sterkere samfunnsbygging gjennom målrettet utvikling i regionene. På dette grunnlaget må staten se reformen som en positiv utfordring for egen del og for utvikling av dialogen med regionene.

Disse forutsetningene har siden ligget fast ved behandlingen i Hedmark og Oppland fylkesting.

I Stortingsmeldingen ble det lagt opp til en omfattende høringsprosess der både kommunene, næringslivet og frivillig sektor skulle høres. Fylkeskommunene fikk ansvaret for å legge opp og gjennomføre høringsprosessen. Uttalelsene fra kommunene var ikke entydige idet det både var kommuner gikk inn for forsterket fylkeskommune og kommuner som gikk inn for store regioner. Forutsetningene for valgene var ulike. NHO gikk klart inn for store regioner, likeledes Statens Vegvesen. Flere andre statlige institusjoner tok ikke stilling. For nærmere informasjon om høringsuttalelsene vises til ovennevnte fylkestingssak.

I mai behandlet Stortinget spørsmålet om oppgaveportefølje for de nye regionene. Forslagene i meldingen ble i hovedsak fulgt med tilføyelse av enkelte oppgaver. I tillegg gjorde Stortinget følgende vedtak:

Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innspill fra kommuner og fylkeskommuner når det gjelder framtidige oppgaver og ansvarsområder for de nye regionene fram til endelig anbefaling legges fram for Stortinget våren 2008.

De to fylkestingene gjorde 19.06.07 følgende felles vedtak:

Fylkestinget gir sin tilslutning til høringsuttalelsen i spørsmål om henholdsvis regioninndeling og oppgaveportefølje, som følger av saksutredningens kap 5 og 6, og vil særlig understreke:

1. *Fylkestinget er opptatt av et sterkt regionalt nivå tuftet på folkevalgt styring.*

Fylkestingets primære standpunkt er at en regionmodell med relativt få, sterke regioner er nødvendig for å nå målene regjeringen skisserer for en forvaltningsreform i St. mld. Nr 12 (2006/2007).

Det er en forutsetning for tilråding om få, sterke regioner at det er en nasjonal reform som omfatter samtlige fylkeskommuner. Ut i fra dette mener fylkestinget at dagens Hedmark og Oppland vil kunne bli en funksjonell region.

Fylkestinget finner ikke at ST.mld nr 12 gir de nødvendige avklaringer knyttet til konkret oppgaveoverføring og ber regjeringen komme med tydeliggjøringer. Fylkestinget ber regjeringen i så måte følge opp Stortingets behandling av saken og intensjonen å etablere et sterkt regionalt folkevalgt nivå.

Til grunn for sitt vedtak legger fylkestinget videre en forutsetning om at de nye regionene tilføres flere helhetlige oppgaver med endelig beslutningsmyndighet.

2. *Dersom Stortinget allikevel skulle vedta en løsning med forsterkede fylkeskommuner, har fylkeskommunen som sekundært standpunkt at fylkesgrensene opprettholdes, men at samarbeidet gjennom Arena Innlandet videreutvikles.*

Til hovedbudskapet i regjeringens utsendte høringsnotat kan det grovt sett anføres:

- På vesentlige punkter kan det vanskelig sies at høringsnotatet samsvarer med regjeringens og Stortingets uttrykte ambisjoner med reformen. På flere politikkområder synes høringsnotatet å representere en reversering i forhold til forutsetningene i stortingsmeldingen.
- Høringsnotatet gjennomsyres av en sektorvis tilnærming. Regjeringen må forventes å ta et helhetlig grep.
- Fortsatt er det mange uavklarte forhold eller forhold som skal avklares nærmere. Dette er svært utilfredstillende.
- På miljø- og landbruksområdet er det oppgaver som foreslås overført til det regionale nivået. Det er positivt. Men som helhet er høringsnotatet på dette området lite tilfredstillende, og ytterligere oppgaver må overføres dersom det skal være mulig å forestå en helhetlig forvaltning og videreutvikling av politikken på dette området. Dette innebærer at tilgrensende oppgaver innen Olje- og energidepartementets ansvarsområde også må overføres til regionene. Med de forslagene som fremmes, vil en høyst sannsynlig få en lite effektiv utnyttelse av den samlede kompetansen på regionalt nivå.
- Av positive forslag det er grunn til trekke frem er omklassifisering av riksveier, men noen forutsetninger må oppfylles for at forslaget skal fungere tilfredstillende. Likeledes er det positivt at det foreslås etablert regionale forskningsfond, og at folkehelse blir presisert å være en ordinær oppgave for regionene. Forslaget om at viktige oppgaver innen opplæringsfeltet foreslås overført til fylkeskommunene, er også positivt.

I henhold til høringsnotatet blir i stikkordsform fylkeskommunenes nye oppgaver som følger:

- Ansvar for 2/3 av riksvegene
- 49% eierskap i Innovasjon Norge
- Regionale forskningsfond som supplerer de nasjonale FoU-virkemidlene (høringsnotatet tar ikke stilling til Forskningsrådets utredning om regionale forskningsfond)

- Drift og finansiering av fagskoleutdanningen
- Oppnevning av styremedlemmer til statlige høyskoler
- Enkelte oppgaver innen informasjon, veiledning og kvalitetsutvikling som fylkesmennene utfører på grunnopplæringsområdet
- Vannressursmyndighet, friluftsliv, innlandsfiske, høstbare arter og veiledning av kommuner i klimaarbeid
- På landbruksområdet er det uavklart om fylkeskommunen får ansvar for bygdeutviklingsmidler og verdiskapingsprogrammer
- Regional planstrategi med juridisk bindende bestemmelser og klima- og energistrategi
- Forvaltning av midler til kulturbygg og til lokale og regionale idrettsanlegg
- Folkehelse (følges opp i egen prosess med sikte på lovfesting)

I denne oversikten er ikke tatt med oppgaver som ikke har direkte betydning for Innlandet.

Oppgaveoverføringene vil innebære en utvidelse og styrking av regionenes oppgaver og ansvar på følgende områder:

- Næringsutvikling – innovasjon – kompetanse/FoU
- Samferdsel – kollektivtransport – nasjonal og regional transportplanlegging
- Miljø – klima – energi
- Kultur – idrett – friluftsliv – folkehelse
- Regional planlegging

For utfyllende informasjon om hva som har skjedd hittil og om regjeringens forslag vises til dokumentene under pkt 2 særlig saksframlegget til felles fylkestingssak behandlet 19.06.07. I notat fra administrasjonen i KS av 11.03.08 gjengis de for fylkeskommunene viktige punktene i høringsnotatet og den vurdering KS gjør av forslagene.

4. Vurdering

Til forslagene i høringsnotatet kan det reises to typer spørsmål:

- a) Er forslagene i samsvar med regjeringens og Stortingets uttrykte ambisjoner for reformen? Er forslagene i samsvar med premissene i St.meld. nr. 12 og Stortingets merknader i komiteinnstillingen?
- b) Oppfyller forslagene forutsetningene i vedtaket gjort av felles fylkesting av 19.06.07?

KS har i sitt notat: *Regionenes oppgaver og inndeling – Innspill til fylkeskommunenes uttalelser* gjort en grundig drøfting av spørsmålene under pkt a). Det konkluderes overbevisende på den ene siden med at forslagene i høringsnotatet ikke harmonerer med regjeringens og Stortingets ambisjoner for reformen og på den andre siden med at forslagene på flere politikkområder innebærer en reversering i forhold til premissene nevnt under pkt a).

Fylkestingets forutsetninger for å gå inn for en regionmodell med relativt få, sterke regioner var for det første at de nye regionene blir tilført flere, tyngre og mer omfattende oppgaver med endelig beslutningsmyndighet som kan danne grunnlag for en helhetlig regional politikk og for det andre at det er nødvendig med avklaringer og tydeliggjøring på flere sentrale oppgaveområder.

Høringsnotatets forslag sviker langt på vei på begge disse punktene. Høringsnotatet preges av en sektorvis tilnærming uten at sektorene på en systematisk måte er forsøkt sett i sammenheng. Miljøområdet, landbrukssektoren og olje- og energidepartementets ansvarsområde når det gjelder fornybar energi og energieffektivisering kan brukes som eksempel.

Høringsnotatet inneholder på en rekke betydningsfulle områder fortsatt uavklarte forhold, forhold som skal utredes videre. Dette gjelder blant annet landbruksområdet, områdevern, Norsk kulturråds oppgaver, forvaltningen av spillemidler, studieforbund, overføring av personale fra Statens vegvesen og folkehelse.

Ovennevnte notat fra KS har en systematisk gjennomgang og drøfting av både høringsnotats sektorvise tilnærming og uavklarte forhold eller forhold som må drøftes nærmere og det vises til denne.

Konklusjonen på spørsmålet under punkt b) ovenfor må bli at med utgangspunkt i regjeringens høringsnotat, er det ikke lenger grunnlag for å opprettholde det prinsipale standpunktet i vedtaket gjort i felles fylkesting av 19.06.07. Gjør Stortinget vedtak i samsvar med høringsnotatet, anbefales felles fylkesting å gjøre vedtak om å foreslå en regionmodell med forsterkede fylkeskommuner.

Likevel må det understrekes at:

- Det bør ligge fast at dersom Stortinget skulle innfri forutsetningene om oppgavetildeling, er det fortsatt en regionmodell med få og sterke regioner som gir det beste grunnlaget for å nå målene i Stortingsmeldingen.
- Også innenfor en forsterket fylkeskommunemodell er det nødvendig å tilføre de nye fylkeskommunene flere og mer omfattende oppgaver ut fra en helhetsvurdering dersom det skal være mulig å nå målene i Stortingsmeldingen.

Det er all grunn til å gi sin tilslutning til den vurdering KS har gitt av regjeringens høringsnotat i ovennevnte notat. Likeledes er anbefales felles fylkesting å gi sin tilslutning til forslag til uttalelse som er lagt frem til behandling i hovedstyret for KS.

Vedtar Stortinget en forsterket fylkeskommunemodell med oppgavetildeling i samsvar med høringsnotatet, kan en vanskelig se at det er grunnlag for i den situasjonen å fortsette prosessen mot en region Innlandet. Dette har likevel vært en nyttig prosess. Den har vist at det finnes mange områder der de to fylkeskommunene har stort utbytte av å samarbeide om oppgaveløsning. Samarbeidsprosjekter er iverksatt og innen viktige fagområder er det utviklet en verdifull dialog. En stor verdi ligger også i at de to fylkeskommunene i mange spørsmål har evnet å samordne holdninger. Overfor flere viktige samfunnsutfordringer er det utarbeidet felles strategier og politikk. Og ikke minst har de to fylkeskommunene klart å fremstå med en felles holdning overfor sentrale myndigheter i viktige saker for Innlandet. Konklusjonen på disse erfaringene bør være, at selv om prosessen mot en sammenslåing av de to fylkeskommunene stilles i bero inntil videre, må samarbeidet styrkes og videreutvikles. Det vil begge parter tjene på.

En enda sterkere prioritering av samarbeidet mellom de to fylkeskommunene må bygge på gjensidig forpliktelse. God forankring i de to fylkestingene er viktig. Samarbeidet hittil har hatt Arena Innlandet som koblingspunkt. Det er gjort mange gode erfaringer her, men det kan reises spørsmål ved om en har hatt god nok forankring. Ved videreutvikling av samarbeidet, vil det derfor være naturlig å vurdere organisering på nytt.

Det er lett å bli ensidig opptatt ved manglene høringsnotatet reflekterer. Men innenfor de begrensningene som måtte bli vedtatt, vil det være i begge fylkeskommunenes interesse å styrke sin rolle som politiske organer og tjenesteleverandører. Da er det to spørsmål som naturlig reiser seg:

- Hvordan kan de mulighetene som ligger i den samlede oppgaveportefølje de nye regionene får tildelt, utnyttes til økt verdiskaping, gjerne gjennom felles forsøksprosjekter mellom de to fylkeskommunene?
- Hvilke erfaringer har de to fylkeskommunene gjort gjennom forsøksprosjekter eller – ordninger som drives, som kan videreføres og/eller videreutvikles?

Når det gjelder det første spørsmålet, kan det være naturlig å rette søkelyset mot miljø-, landbruks-, klima- og energifeltet. Når det gjelder det andre spørsmålet gjør Oppland fylkeskommune verdifulle erfaringer gjennom ordningen Fritt Fram som mer enn noe annet er utprøving av nye arbeidsformer. Hedmark fylkeskommune gjør sammen med blant annet Møre og Romsdal, erfaringer med enhetsfylke som vil være interessante å bygge videre på. Det er tenkelig at erfaringene som gjøres, kan samordnes og ved eventuelt også å utnytte nye muligheter i reformen danne grunnlaget for et nytt mer omfattende felles utprøvingsprosjekt for Innlandet. Hedmark og Oppland fylkeskommuner bør ha som ambisjon å utnytte de mulighetene som gis og være en offensiv regional utviklingsaktør.

SAK 25/08

HØRINGSNOTAT REGIONALE FORSKNINGSFOND

Komitéens innstilling til vedtak:

Komitéen legger saken fram for fylkestinget med slikt forslag til

vedtak:

- 1) Hedmark og Oppland fylkeskommuner er positive til at det opprettes regionale forskningsfond i samsvar med Forskningsrådets utredning samt KS sine endringsforslag.
- 2) Utredningen fra Forskningsrådet ivaretar i stor grad det mandatet som ble gitt og er i samsvar med hva Kommunalkomiteens flertall vektla i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) ved opprettelsen av regionale forskningsfond, men det er ønskelig at det utarbeides flere alternative forvaltningsmodeller for regionalt forskningsfond
- 3) Det bør opprettes 7-9 forskningsråd basert på frivillighet blant fylkene hvis dagens fylkesinndeling opprettholdes
- 4) Regionale forskningsfond må finansieres med "friske" penger og som avkastning av et fond som gir 400 mill. årlig.

Saken legges fram for fylkestinget med representanten Mari Gjestvang (Sp) som saksordfører

Behandling:

Representanten Frode K. Midtlund (H) fremmet slikt forslag:

Fylkestinget støtter ikke opprettelsen av regionale forskningsfond.

Fylkestinget er positive til samhandling og kontakt mellom næringslivet, høyskolene, regionale forskningsaktiviteter og regionen for å legge til rette for næringsutvikling og innovasjon. Arbeidet er kommet langt og gir godt grunnlag for videreutvikling.

For å øke regional forskning må grunnbevilgningene til høyskolene økes, dette for å øke høyskolenes egen forskning. Utover dette er det flere nasjonale innsatsområder som stimulerer lokalt næringsliv og lokal forskning som kan styrkes.

Opprettelse av regionale fond kan svekke nasjonal koordinert innsat.

Fylkestinget mener at forskningsinnsatsen må styrkes til 3% av brutto nasjonalprodukt.

Votering:

Representanten Maj C. Stenersen Lund (SV) innvilget permisjon kl 14.40.

Til stede: 31 representanter.

HEDMARK FYLKESKOMMUNE
SÆRUTSKRIFT AV MØTEPROTOKOLLEN
Fylkestinget
Møte 21.-22.04.2008

Votering:

Ved alternativ votering mellom forslag fremmet av repr. Midtlund og komitéens innstilling, ble komitéens innstilling vedtatt med 23 mot 8 stemmer som ble avgitt for repr. Midtlunds forslag.

Vedtak:

- 1) Hedmark og Oppland fylkeskommuner er positive til at det opprettes regionale forskningsfond i samsvar med Forskningsrådets utredning samt KS sine endringsforslag.
- 2) Utredningen fra Forskningsrådet ivaretar i stor grad det mandatet som ble gitt og er i samsvar med hva Kommunalkomiteens flertall vektla i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) ved opprettelsen av regionale forskningsfond, men det er ønskelig at det utarbeides flere alternative forvaltningsmodeller for regionalt forskningsfond
- 3) Det bør opprettes 7-9 forskningsråd basert på frivillighet blant fylkene hvis dagens fylkesinndeling opprettholdes
- 4) Regionale forskningsfond må finansieres med "friske" penger og som avkastning av et fond som gir 400 mill. årlig.

Ved behandlingen av saken hadde følgende representanter ordet:
Saken ble debattert sammen med sak 24/08.

Saknr. 3699/08

Ark.nr.

Saksbehandler:

Espen Køhn

SAK 25/08

HØRINGSNOTAT REGIONALE FORSKNINGSFOND

Saksnr.: Utvalg
56/08 Fylkesrådet
25/08 Fylkestinget

Møtedato
09.04.2008
21.04.2008

Fylkesrådets innstilling til vedtak:

Fylkesrådet legger saken fram for fylkestinget med slikt forslag til

vedtak:

- 1) Hedmark og Oppland fylkeskommuner er positive til at det opprettes regionale forskningsfond i samsvar med Forskningsrådets utredning samt KS sine endringsforslag.
- 2) Utredningen fra Forskningsrådet ivaretar i stor grad det mandatet som ble gitt og er i samsvar med hva Kommunalkomiteens flertall vektla i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) ved opprettelsen av regionale forskningsfond, men det er ønskelig at det utarbeides flere alternative forvaltningsmodeller for regionalt forskningsfond
- 3) Det bør opprettes 7-9 forskningsråd basert på frivillighet blant fylkene hvis dagens fylkesinndeling opprettholdes
- 4) Regionale forskningsfond må finansieres med "friske" penger og som avkastning av et fond som gir 400 mill. årlig.

Behandling/vedtak i Fylkesrådet den 09.04.2008 sak 56/08

Behandling:

Fylkesrådets innstilling enstemmig bifalt.

Vedtak:

Fylkesrådet legger saken fram for fylkestinget med slikt forslag til

vedtak:

- 1) Hedmark og Oppland fylkeskommuner er positive til at det opprettes regionale forskningsfond i samsvar med Forskningsrådets utredning samt KS sine endringsforslag.
- 2) Utredningen fra Forskningsrådet ivaretar i stor grad det mandatet som ble gitt og er i samsvar med hva Kommunalkomiteens flertall vektla i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) ved opprettelsen av regionale forskningsfond, men det er ønskelig at det utarbeides flere alternative forvaltningsmodeller for regionalt forskningsfond
- 3) Det bør opprettes 7-9 forskningsråd basert på frivillighet blant fylkene hvis dagens fylkesinndeling opprettholdes
- 4) Regionale forskningsfond må finansieres med "friske" penger og som avkastning av et fond som gir 400 mill. årlig.

Utrykte vedlegg:

- Høringsnotat Forvaltningsreformen-forslag til nye oppgaver til det regionale nivået
- Innst.S.nr.166 (2006-2007)
- Utredning om opprettelse av regionale forskningsfond

Hamar, 09.04.2008

Siv Tørudbakken
Fylkesrådsleder

FYLKESRÅDETS VURDERING OG KONKLUSJON:

HØRINGSNOTAT REGIONALE FORSKNINGSFOND

Hedmark og Oppland fylkeskommuner er positive til at det opprettes regionale forskningsfond i samsvar med Forskningsrådets utredning samt KS sine endringsforslag. Utredningen fra Forskningsrådet ivaretar i stor grad det mandatet som ble gitt og er i samsvar med hva Kommunalkomiteens flertall vektla i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) ved opprettelsen av regionale forskningsfond, men det er ønskelig at det utarbeides flere alternative forvaltningsmodeller for regionalt forskningsfond. Det bør opprettes 7-9 forskningsråd basert på frivillighet blant fylkene hvis dagens fylkesinndeling opprettholdes. Regionale forskningsfond må finansieres med "friske" penger og som avkastning av et fond som gir 400 mill. årlig.

SAKSUTREDNING:

HØRINGSNOTAT REGIONALE FORSKNINGSFOND

Bakgrunn for regionale forskningsfond

I Kommunal- og regionaldepartementets brev av 26.02.08 inviteres fylkeskommunene og kommunene til å avgi uttalelse til høringsnotatet om de nye regionenes oppgaver deriblant regionale forskningsfond. Høringsfristen er satt til 30.04.08.

Kommunal- og regionaldepartementet og Kunnskapsdepartementet viser i høringsnotatet til regjeringens og Stortingets behandling av spørsmålet om opprettelse av regionale forskningsfond. I St. meld. nr. 12 (2006-2007) *Regionale fortrinn – regional framtid* tok regjeringen sikte på å opprette en ny ordning med regionale forskningsfond for å:

- styrke regional forskning
- øke samspillet mellom næringsliv, høyskoler og regionen.

Forvaltning av fondene skal skje i et samarbeid mellom regionene (fylkene) og Norges forskningsråd slik at det sikres god sammenheng mellom nasjonale og regionale virkemidler. I forslaget, eller modellen for regionale forskningsfond, skal regionene få et ansvar mht. slikt samarbeid. St.meld. nr. 12 (2006-2007) signaliserte også at regionale forskningsfond skal supplere de nasjonale FoU-virkemidlene.

Kommunalkomiteens flertall vektla i Innst. S. nr. 166 (2006-2007) at opprettelsen av regionale forskningsfond:

- Ville gi regiontingene grunnlag for å føre bredt anlagte næringspolitiske debatter
- Vedta gode næringspolitiske strategier.
- Ville bli en viktig finansieringskilde for regional forskning.
- At det skal være ett fond for hver region. Dersom antall regioner framover blir tilsvarende dagens antall fylkeskommuner, kan det være aktuelt at enkelte av de regionale fondene dekker mer enn en region.
- Fondene opprettes med virkning fra 1. januar 2010
- At styret i de regionale forskningsfondene skal bestå av representanter oppnevnt av regionene og representanter oppnevnt av staten. Regionene skulle ha flertall og styreleder i styret
- La vekt på at fondene inngår i den nasjonale forskningspolitikken og forankres i regionale og nasjonale strategier. Det forutsettes et forpliktende samarbeid med Norges Forskningsråd.
- Regionale forskningsfond kan disponeres både til regional grunnforskning og til næringsretta forskning.
- Regionale FoU-prioriteringer må styres avregionens fortrinn og Stortingets tematiske forskningsprioriteringer.

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet har Forskningsrådet utarbeidet en utredning om regionale forskningsfond. Høringsnotatet fra KRD tar ikke stilling til Forskningsrådets utredning om regionale forskningsfond, men departementet ønsker at høringsinstansene skal uttale seg om *hele utredningen*.

Kort om Forskningsrådets forslag til modell

Forskningsrådet skal ha en aktiv rolle som bidragsyter i utvikling og forvaltning av de regionale forskningsfondene. Dette for å tilføre nødvendig kompetanse om FoUs betydning for innovasjon og verdiskaping, kunnskap om forskningssystem og øvrige virkemidler. Forskningsrådet bør også ha

ansvar for nasjonale ekspertpaneler for vurdering av FoU-prosjekter og stimulere til samordning mellom de regionale forskningsfondene og nasjonale og internasjonale satsinger. Utredningen vektlegger at en forsvarlig forvaltning av regionale forskningsfond forutsetter utarbeidelse av helhetlige regionale FoU-strategier. Regionene skal prioritere innsatsområder gjennom en helhetlig FoU-strategi og gir rammer for bruken av regionale forskningsfond mht. tematikk, målgrupper og vektlegging av finansieringsordninger. Regionalt forskningsfond tildeler FoU-midler etter råd fra nasjonale ekspertpaneler opprettet av Forskningsrådet. Det opprettes et styre for hvert regionale forskningsfond, der regionene oppnevner styreleder og styrets flertall. Forskningsrådet, på vegne av staten, bør oppnevne øvrige styremedlemmer. Styret har ansvar for å utarbeide en handlingsplan for fondet basert på regionens FoU-strategi. Alle regionale fond må ha et sekretariat som forbereder sakene til styret, er ansvarlig for søknadsbehandling og har den løpende kontakten med fondenes målgrupper, kunder og Forskningsrådet. Innenfor innsatsområder som er felles på tvers av ulike regioner, bør det tilstrebes en nasjonal arbeidsdeling som gir rom for regional spesialisering. Forskningsrådet mener at et regionalt forskningsfond minimum må dekke mer enn et fylke i dagens inndeling. Dette fordi fondene bør ha en viss kritisk minstepørrelse, ha en viss bredde i sitt nedslagsfelt og ha tilgang til tilstrekkelig forskningsfaglig kompetanse. Forskningsrådet anbefaler at det etableres i størrelsesorden 5-7 regionale forskningsfond og at fondet bør gis en samlet årlig avkastning til fordeling i størrelsesorden 300-400 mill NOK. I utredningen er det også lansert en finansieringsmodell som bl.a. foreslår at en gitt prosentandel av fondet fordeles på bakgrunn av konkurranse mellom de regionale fondene.

Utredning og utredningsmandat

Med utgangspunkt i St meld nr 12 (2006-2007) og Innst. S nr 166 (2006-2007) ba Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet Forskningsrådet om å utrede opprettelse av regionale forskningsfond. Mandat for utredningen slo fast at det tas sikte på at de regionale forskningsfondene skulle finansieres gjennom avkastningen fra et nytt fond som må etableres. Tabell 1 viser en oversikt over hva som skulle utredes og hva som etter vår vurdering faktisk er levert.

	Besvart
Formål med de regionale fondene	x
Spesifisering av formål med og innretning av fondene	x
Strategisk vurdering av hvordan fondene kan bidra til helhetlig utvikling i regionene ut fra formålet med fondene	x
Koordinering med andre regionale midler til liknende formål	x
Opprettelse av fondene	x
Kriterier for fordeling av fondskapital/-avkastning mellom de ulike fondene	x
Forvaltning av fondsavkastningen	x
Forholdet mellom regionenes mål og strategier og overordnede, nasjonale rammer	x
Institusjonell koordinering mot Forskningsrådet, IN og andre offentlige aktører på regionalt og sentralt nivå	x
Koordinering mellom regionale forskningsfond	x
Vurdere fordeler og ulemper med tett tilknytning til Forskningsrådet versus en sterkere regional forvaltning	
Konkrete, alternative forvaltningsregimer på regionalt nivå	

Fylkesrådets drøfting

Etter Hedmark og Oppland fylkeskommunes vurdering samsvarer utredningen fra Forskningsrådet i stor grad med mandatet gitt for utredningen, men med enkelte unntak. Disse vil vi komme tilbake til. På et generelt grunnlag mener vi at en kan stille spørsmål om hvor heldig det er at dette utredningsoppdraget er gjennomført av Forskningsrådet så lenge denne organisasjonen har relativt stor egeninteresse av hvordan regionale forskningsfond faktisk organiseres.

Samordning av FoU og innovasjonsfremende aktiviteter

Hedmark og Oppland fylkeskommune er positive til ideen om regionale forskningsfond av mange årsaker. Offisiell FoU statistikk viser at de to fylkene ligger blant de dårligste i landet med unntak av Gjøvik/Raufoss regionen. Utviklingen i den globaliserte kunnskapsøkonomien forutsetter sterkt fokus på FoU som basis for innovasjon og dermed regional utvikling. I denne sammenheng vil regionalt forskningsfond (og evt. regionale innovasjonsselskap) være et svært viktig supplement til allerede eksisterende program og prosjekter som er i de to fylkene mht. økt innovasjon og FoU relatert utvikling. VRI Innlandet, NCE programmet på Raufoss, Arena- programmer i de to fylkene er eksempel på førstnevnte. Prosjektet Innlandsuniversitetet er en annen satsing som viser de to fylkeskommunenes målrettede satsing for å høyne FoU aktiviteten. I tillegg til dette satser de to fylkeskommunene sammen med bl.a. SIVA relativt sterkt på både kunnskapsparke, næringshager og distribuerte FoU inkubatorer. Innenfor denne konteksten vil regionale forskningsfond som sagt være et viktig supplement. Fylkeskommunene er svært positive til at det skal utvikles regionale FoU strategier (og handlingsplaner).

Antall fond

De to fylkeskommunene ser også at det ikke er mulig, eller ønskelig, at det etableres et fond i hvert fylke. Årsaken til dette er knyttet til tilgang av forskningsfaglig kompetanse, bredde i nedslagsfelt osv. Hedmark og Oppland støtter i denne sammenheng KS sitt forslag til etablering av 7-9 fond. Hvis forvaltningsreformen ender opp med dagens geografiske inndeling kan det skape noen utfordringer mht. inndelingskriterier for etablering av regionale forskningsfond. På prinsipielt grunnlag mener vi at dette i størst mulig grad bør skje på frivillig basis. For Hedmark og Opplands vedkommende er det naturlig at disse to fylkene samarbeider om et regionalt forskningsfond. Årsaken til dette er at de to fylkene samarbeider om eksisterende program/prosjekter med mer og dermed kan få nyttiggjort seg fondet på en hensiktsmessig måte.

Finansiering

Utredningen fra Forskningsrådet tar til orde for at det etableres et fond som sikrer en årlig avkastning på mellom 350 til 400 millioner kroner. De to fylkeskommunene støtter dette forslaget og mener det er vesentlig at fondene etableres med "friske penger" hvis man skal oppnå den ønskede effekten. En finansiering basert på omdisponering fra andre programmer alternativt oppbygging over flere år vil være negativt mht. forutsigbarhet og lokal/regionalt engasjement rundt de regionale forsknings fondene. I tillegg vil også engasjementet og ønske om deltakelse i utarbeidelsen av en regional FoU-strategi være mye større hvis aktørene vet hva som skal legges inn av virkemidler i fondet. Forskningsrådet og KS har foreslått relativt like modeller mht kriterier for tildeling til regionale fond. Forskjellen ligger i at Forskningsrådet vil at en prosentandel av midlene tildeles på bakgrunn av konkurranse og kvalitet. Hedmark og Oppland fylkeskommuner er av den oppfatning at kvalitetskriteriet først utløses etter noen års (mer enn tre år) drift av de regionale fondene. De første

årene bør en basere seg på KS sitt forslag om at 50 prosent av fondets avkastning foredeles likt mellom regionene og 50 prosent etter antall innbyggere i regionen. Et element som ikke kommer fram noe sted i utredningen er evt. krav om regional medfinansiering. Hvis regionene må stille med egne midler må også organiseringen av regionalt forskningsfond sikre regional beslutningsmyndighet på det regionale fondets bruk av midler.

Organisering av regionale forskningsfond

I høringsbrevet fra KRD ble det som tidligere nevnt sagt at høringsrunden omfattet hele Forskningsrådets utredning. De to fylkene i Innlandet mener at nevnte utredning ikke ivaretar følgende:

- a) Vurdere fordeler og ulemper med tett tilknytting til Forskningsrådet versus en sterkere regional forvaltning
- b) Konkrete, alternative forvaltningsregimer på regionalt nivå, blant annet forslag til system for styring og administrasjon av fondsavkastningen, søknadsprosedyrer og rapportering på bruk av midler.

Etter vår erfaring presenteres det kun en modell for organisering og da med en tett tilknytting til Forskningsrådet. Vi kan ikke se at alternative forvaltningsmodeller er presentert. Modellen som presenteres bygger i hovedsak på de rutiner, søknadsprosedyrer med mer som Forskningsrådet allerede opererer med. En utfordring som ligger i foreslått modell fra forskningsrådet er at den reelle regionale beslutningsmyndigheten kun omfatter det som kalles mobiliseringsstøtte. Dette er midler til mindre forstudier/forprosjekter for å mobilisere bedrifter og offentlige virksomheter til FoU. For regionale brukerstyrte FoU prosjekter og langsiktige kompetanseprosjekter skal det i følge modellen benyttes nasjonal ekspertvurdering, mens regionens rolle er avgrenset til å tildele midler. Utlysning i nasjonale programmer skal naturlig nok behandles nasjonalt. Hovedutfordringen i dette, sett fra regionalt nivå, er at modellen i for stor grad er "dekonsentrasjon" og ikke desentralisering av FoU virkemidler og FoU politikk. Hedmark og Oppland fylkeskommune er klar over at det er viktig at kvalitetskriterier, samordning mellom fond osv. må ivaretas, men spørsmålet er om ikke dette kan ivaretas gjennom andre modeller som i større grad ivaretar den regionale styringen på en større andel av prosjektporteføljen som skal ligge inn i regionalt forskningsfond. Derfor bør andre styringsmodeller utredes. I denne sammenheng bør en også få utredet punktet om hvorvidt regionenes deltakelse i ordningen med regionale forskningsfond bør lovfestes eller ivaretas av andre ordninger.

Økt regional beslutningsmyndighet er sentralt av mange årsaker. Hele prosessen rundt forvaltningsmeldinga er knyttet opp til en styrking av det regionale nivået, både oppgave- og rollemessig og ikke minst forhold til den demokratiske dimensjonen. Skal en nå disse målsettingene er det sentralt at det regionale nivået vises den nødvendige tillit. Et annet element i denne sammenheng er at arbeidet i regionalt forskningsfond må ha legitimitet regionalt for å sikre både medvirkning og delaktighet i prosjektet. Hvis fylkeskommuner og aktører i det regionale partnerskapet skal delta må de føle at de er med i reelle beslutningsprosesser og ikke bare ha en tildelerrolle, mens den faktiske beslutningen skjer sentralt. Et tredje element, som er av mer generell karakter men også er gyldig i denne sammenheng, er at regionalt nivå må være med på å finansiere statlige programmer/prosjekter uten at regionale myndigheter har mulighet til å påvirke verken organisering eller innretning for eksempel.

Et viktig positivt element i foreslått modell er at regionene skal ha flertallet i styret og også styreleder. Fra Hedmark og Opplands side er vi mer skeptiske til at det er Forskningsrådet som skal oppnevne de statlige medlemmene.

Oppsummert kan vi si at Hedmark og Oppland fylkeskommune ønsker at organiseringen av regionale forskningsfond i større grad skal ivareta den reelle regional beslutningsmyndigheten